

V Ě S T N Í K

ČESKOSLOVENSKÉ NÁRODNÍ RADY AMERICKÉ

Číslo 352

Červen 1985

AMNESTIE

V květnu, k oslavě 40. výročí konce války byla vyhlášena amnestie v Československu. Po minulých zkušenostech s komunistickou vládou se nedalo mnoho očekávat ve smyslu spravedlnosti, natož lidskosti, ale tentokráte komunisté to dovršili. Lidová Demokracie uveřejnila 9. května "Rozhodnutí prezidenta o amnestii". Začíná to tímto úvodem:

Ve dnech 40. výročí vyvrcholení národně osvobozenec-kého boje československého lidu a osvobození Českosloven-ska Sovětskou armádou, hodnotí naše národy výsledky dosažené při výstavbě vyspělé socialistické společnosti. Je to hrdá bilance našich pracujících, kteří iniciativně a obětavě uskutečňují politiku Komunistické strany Československa. V naší vlasti se dále rozvinula socialistická demokracie, prohloubila a upevnila politická a morální jednota lidu. Tyto skutečnosti jsou výrazem síly a pevnosti našeho socialistického zřízení a dávají záruku, že u některých osob, i když porušily zákon, může být dosaženo převýchovy i bez uložení trestu a jeho výkonu.

Na návrh předsednictva ústředního výboru KSČ a vlády ČSSR používám svého ústavního práva a udílím tuto amnestii:

Amnestie je rozdělena na 6. článků: Hned v prvním článku je zřejmé, že se týká provinilců za "přečiny nebo úmyslný trestný čin ve výměře nepřesahující jeden rok".

Článek druhý je podobného znění: týká se "lehkých jednorozhodných trestů" odsouzených, kteří trest vykonávají nebo mají vykonat v první nápravné výchovné skupině, ve vojenském nápravném útvaru nebo nápravně výchovného ústavu pro mladistvé.

Článek třetí se týká "podmíněně odložených trestů odnětí svobody a nápravného opatření". Čtvrtý článek se opět týká případů nepřevyšujících jeden rok.

Ve Spojených státech jsou "probations" každodenní záležitostí, nedá se vůbec mluvit o československé amnestii, zvláště když se dostaneme k jádru věci: článkům 5. a 6. Jasně se praví, že amnestie se nevztahuje na trestné činy, např. "na opuštění republiky", což je trestný čin podle paragrafu 109 trestního zákona; následují trestné činy úplatků podle par. 160, nepřímého úplatkářství podle par. 162 a zanedbání povinné výživy podle par. 213... Poněvadž jejich spáchání bylo spojeno s úmyslným trestným činem, za který zákon stanoví trest odnětí svobody převyšující jeden rok.

Článek 6. "ukládá ministrům spravedlnosti České socialistické republiky a Slovenské socialistické republiky a ministru národní obrany Československé socialistické republiky, aby si na základě přezkoumání předložili k rozhodnutí

"návrhy na prominutí nebo zmírnění trestů uložených za trestné činy a přečiny spáchané před vyhlášením tohoto rozhodnutí u osob, na které se rozhodnutí nevztahuje, jde-li o těhotné matky, matky, které pečují o dvě nebo více dětí mladších 15 let, muže starší 65 let a ženy starší než 50 let, osoby, které trpí těžkou nevyléčitelnou chorobou."

Amnestie nedává milost Chartistům, nábožensky věřícím, kteří se provinili proti řádu komunistické správy církevní. U komunistů nepřichází vůbec v úvahu tresty Javorského a jiných odsouzenců trestaných ze msty, že se jim nechtělo v Československu žít.

Konference o lidských právech v Ottawě

V minulých týdnech došlo v Ottawě na konferenci expertů na lidská práva několikrát k ostré výměně názorů, zejména mezi americkou a sovětskou delegací. Ve svém projevu z 15. května velvyslanec Schifter mluvil, mimo jiné, o Chartě 77 a VONSU, o osobách, které jsou t.č. v československých věznicích v důsledku své činnosti na poli lidských práv a vyzdvihl zejména případ Rudolfa Baťka a Jiřího Wolfa. V projevu 17. května velvyslanec Schifter mluvil o náboženském pronásledování v Sovětském svazu a v Československu a přečetl v originále také článek o situaci církve v Československu, nazvaný "Kirche in Fesseln".

Ve svém dalším projevu, 29. května, se velvyslanec Schifter zaměřil na rusifikaci baltských států a Ukrajiny, která znamená i násilné přesídlování občanů Estonska, Litvy a Lotyšska do Sovětského svazu a sovětských občanů do těchto tří států. Zmínil se také o persekuci dvou miliónů Židů v Sovětském svazu.

V úterý, 4. června velvyslanec Schifter mluvil zejména o situaci v Polsku, o zakázaném odborovém hnutí Solidarita a poukázal na to, že v Gdaňsku byli znovu postaveni před soud Adam Michnik, Bogdan Lis a Wladyslaw Frazyniuk.

Do čtvrtka, 8. června, bylo podáno celkem 45 různých návrhů. Nejkontroverznější návrhy byly podány Československem, Maďarskem, Východním Německem a Sovětským svazem. Sovětské prohlášení mluví o tom, že "...zúčastněné státy se uchylují k otázkám lidských práv a základních svobod jako ku zbrani za účelem vyvolávání nepřátelství mezi lidmi a zvyšování mezinárodního napětí... a k vytváření ovzduší nedůvěry a chaosu v jednotlivých státech i mezi státy...". Západní delegáti byli šokováni, že Sovětský svaz použil slovo "zbraň" v souvislosti s lidskými právy. Konference by měla přijmout nějaký "výsledný dokument". Někteří delegáti vyslovili názor, že by dali přednost tomu, aby závěrečný dokument neobsahoval žádné návrhy, než aby byl přijat návrh Sovětského svazu. —afa—

VESTNIK

June 1985

Organ of the Czechoslovak National Council of America

Published monthly (Except bi-monthly July-August)

Subscription \$5.00 - Outside U.S.A. \$6.00

Editor - Vlasta Vraz

Office: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telephone: 656-1117

VĚSTNÍK

Červen 1985

Orgán Československé národní rady americké

Vychází měsíčně (s výjimkou dvojčísla v červenci-srpnu)

Předplatné \$5.00 - Mimo USA \$6.00

Redaktorka - Vlasta Vrázová

Úřadovna: 2137 So. Lombard Avenue, Cicero, Illinois 60650

Telefon: 656-1117

Účast v Ottawě

Po dobu jednání konference expertů na lidská práva nebyl přítomen ani tisk, ani ethnické skupiny. To však nezabránilo některým, aby agitovali mimo konference, aby vyhledávali různé příležitosti sejít se s delegáty propagovat "svou" věc. Proto nechyběli ani p. Hvasta a pověstný dr. Evžen Löbl, s pestrou komunistickou minulostí, aby zastupovali slovenské separatisty pod rouškou Slovak World Congress. Na jedné demonstraci byli svědky útoku velké maďarské skupiny, dobře zorganizované, která protestovala proti útisku maďarské menšiny Slováci v jižním Slovensku. Mohlo jim to být poučením, jak důležitá je spolupráce a jednotnost Čechů a Slováků proti společným nepřítelům.

Obráceně, v Maďarsku žijí Slováci a ti si stěžují na asimilační politiku Maďarů. Otiskujeme článek z časopisu "Naše snahy", vydává Stálá konference demokratických Slováků:

SLOVÁCI V MAĎARSKU — To je téma, ktorou sa zaoberá Milan Tesutík v týždenníku Nové Slovo. Jeho článok "Korene a ich výhonky" však dáva podnety na zamyslenie aj o celkovom položení Slovákov žijúcich v Maďarsku. Nachádzame v ňom totiž vetu: "Musíme si uvedomiť, že od roku 1960, keď sa v dvoch slovenských gymnáziách a pietich základných školách obmedzilo vyučovanie slovenčiny na minimum, priamo úmerne tomuto faktu z roka na rok ubúda aj Slovákov."

Konečne sa teda aj komunistický týždenník, vychádzajúci na Slovensku, odvážil uviesť slová, ktoré nemožno charakterizovať ináč ako priamu obžalobu politiky maďarských úradných miest voči Slovákom žijúcim v Maďarsku. Hore citovaná veta totiž jasne hovorí, že obmedzenie vyučovania slovenského jazyka v Maďarsku nebolo zavinené poklesom počtu slovenského obyvateľstva, ale práve naopak, malo za cieľ znížiť počet tých maďarských občanov, ktorí sa hlásia k svojej slovenskej národnosti. Že sa maďarským miestam darí politika kultúrnej asimilácie Slovákov žijúcich v Maďarsku dokazuje ďalšia veta z citovaného článku Milana Resutíka: "Ba treba spomenúť aj ďalší fakt, že takmer výlučne sa v poslednom čase stala dorozumievacou rečou medzi Slovákami maďarčina". No z tejto skutočnosti možno obviňovať maďarskú asimilačnú politiku iba čiastočne. Veď úrady nemožu donútiť Slovákov žijúcich v Maďarsku, aby sa medzi sebou rozprávali po maďarsky aj v súkromí živote. Tu zrejme nie všetko v poriadku vo vzťahu Slovákov žijúcich v Maďarsku ku svojej materskej reči...

Spomínané násilné obmedzenie vyučovania slovenského jazyka v Maďarsku však najlepšie dokazuje dvojtvárnosť maďarskej politiky vo vzťahu k národnostiam. Tam, kde sa dožadujú práv pre Maďarov žijúcich v iných krajinách, sami

tieto princípy porušujú... To, čo požadujem pre seba, nesmiem upierať druhým, také sú zásady demokracie.

(Naše snahy)

Dopis prezidentu Husákovi do Prahy

International League for Human rights, se sídlom v New Yorku, poslala 24. května t.r. tři dopisy prezidentu Husákovi do Prahy, ve kterých protestovala proti podmínkám t.zv. "ochranného dohledu", kterému jsou vystaveni Jiří Gruntorád, Ladislav Lis, Jan Litomiský a František Stárek. Dále vznesla protest proti věznění Rudolfa Baťka, Jana Wunsche, Jiřího Wolfa, Ivana Jirouše a Waltera Kanií. A třetí dopis se zabýval stálým šikanováním a pronásledováním 25 československých občanů, kteří pracují na poli lidských práv a jsou signatáři Charty 77 nebo členové VONSU: Václava Bendy, Josefa Danisze, Jiřího Dienstbiera, Drahomíry Fajtlové, Jiřího Hájka, Václava Havla, Ivana Havla, Olygy Havlové, Ladislava Hejdánka, Evy Kantůrkové, Miroslava Kusého, Václava Malého, Petra Pospíchalá, Jiřího Rumla, Jana Rumla, Anny Šabatové, Petrušky Šustrové, Milana Simečky a jiných.

V dopisech tato organizace také vznesla fakt, že někteří signatáři Charty, Václav Benda, Jiří Dienstbier, Jiří Hájek, Václav Havel, Petruška Šustrová, byli pod zvláštním policejním dozorem a sledování na každém kroku v době návštěvy v Praze britského ministra zahraničních věcí, Geoffrey Howe v dubnu t.r.

International League for Human Rights poukazuje v dopisech na fakt, že československá vláda podepsala Závěrečný Akt z Helsinek, Mezinárodní Pakt o Lidských a Politických Právech a žádá československou vládu o přešetření jmenovaných případů porušování lidských práv.

—afa—

Lidská práva v Československu

Mrzí nás zpráva, že nejhorší z delegátů v Ottawě, tím chceme říci "nejposlušnějších lokajů a patolízalů Sovětského svazu" jsou právě zástupci Československa. Cokoli nechce přednést Sovětský svaz, nastrčí na to československé sluhý.

Stačí si přečíst "Příkaz ředitele" Československé akademie věd členům této vědecké instituce, na kterou bychom chtěli být hrdi, jak to vypadá se svobodou v Československu. V nadpise se uvádí obsah: Styk s cizími státními příslušníky; písemný styk se zahraničím; zahraniční cesty; návštěva cizích státních příslušníků.

Na všechno jsou přesné a přísné zákony: Začíná to takto:

1. Styk s cizími příslušníky.

Na základě zákona č. 102/1971/Sb. o ochraně státního tajemství a Pokynů generálního sekretáře ČSAV w. 8 z r. 1972 a z usnesení prezidia ČSAV z r. 1972 ukládám všem zaměstnancům GIÚ:

a) Nenavazovat styky se zahraničními organizacemi nebo jednotlivci — včetně vyplňování dotazníků pro zahraniční organizace — bez souhlasu ředitele ústavu a s vědomím pracovníka ZO-ZÚ ústavu. Stykem s cizinci se rozumí jakýkoliv služební i soukromý styk na území ČSSR nebo i v zahraničí, a to nejen osobní, ale i styk výměnou písemných a jiných materiálů, případně vyplňování dotazníků pro zahraniční organizace, jednotlivce apod. Pro styk otevřenou poštou do zahraničí (separátní otisky apod.) platí ustanovení bodu 6. části 2.

Dojde-li k navázání soukromého styku s organizací cizího státu nebo s cizincem a nebylo-li možné předem si vyžádat souhlas, je nutno tento styk ohlásit dodatečně.

b) Při styku s příslušníky NS (včetně emigrantů) při služebních i soukromých cestách musí být podána zpráva do pěti dnů po návratu pracovníků ZO-ZÚ, která musí obsahovat:

1) Stručnou informaci o jednání (s kým bylo jednáno, kdy, kde, o čem, kdo dal souhlas).

2) Zda a v čem došlo k vybočení nad stanovený rámec.

3) Podrobnější údaje, pokud jednání bylo zaměřeno na politické, hospodářské nebo jiné zájmy o ČSSR, nebo byl-li projevem zájem o ochraňované údaje z oblasti výzkumu v ČSAV.

Předkládání těchto zpráv není třeba ze služebního nebo soukromého styku se státními příslušníky a organizacemi zemí RVHP a při soukromých výjezdech do zemí RVHP (v sovětském bloku).

4) Dodatečně se nehlásí styk s cizincem, k němuž došlo nahodile a jehož obsah rozhovoru z hlediska státního, hospodářského a služebního tajemství je nezávadný.

V případech, kdy je předem známo jednání s cizím státním příslušníkem, musí být předem pro toto setkání provedena řádná příprava a schválena ředitelem ústavu.

c) Informovat pracovníky ZO-ZÚ o emigraci nebo vystěhování blízkých příbuzných (bratr, otec, švagr apod.) do NS.

V tomto duchu pokračují další rozkazy o písemném styku se zahraničím, o zahraničních cestách a návštěvách. Je to oftné čtení pro člověka svobodného světa. Např. návštěvníku z ciziny, profesoru, vědátora určuje se předem styk k "ochraně hospodářského a služebního tajemství, návštěvy a prohlídky musí být předem projednány a schváleny ředitelem ústavu a ČSAV. U návštěvy musí být určen pracovník, který bude hosta doprovázet, po skončení návštěvy předloží doprovázející "pracovník do 5 dnů zprávu pracovníkovi ZI-ZÚ o tom, zda uložená opatření byla dodržena (opatření na ochranu státního, hospodářského a služebního tajemství).

Záznam o odborném jednání předá doprovázející pracovník do 7 dnů po skončení návštěvy řediteli ústavu nebo jeho zástupci (ve 3 vyhotoveních)."

Rozkaz končí: "Ukládám všem vedoucím pracovníkům ústavu, aby dodržovali tento příkaz a poučili své podřízené v duchu uvedených zásad a kontrolovali jeho plnění.

Porušení tohoto příkazu kterýmkoliv pracovníkem ústavu bude posuzováno jako závažné porušení pracovní kázně a může být důvodem k disciplinárnímu řízení podle Zákoníku práce."

Ředitel

Jaké to ponížení pro ředitele; byl jistě zvolen proto, že je mu "důvěřováno" komunisty. Je degradován na udavače a policajta v nehorším slova smyslu. Porovnejme to s poměry

ve Spojených státech, kde panuje druhý extrém. Zde si každý dělá co chce, jde kam chce, s kým chce. Je velmi málo míst kam je přístup zakázán, a i to se dá obejít. Píše se sice o tom, že Sověti nám kradou naše nejnovější výzkumy technologické, že je tu na tisíce agentů, kteří jezdí po celých Spojených státech, jdou do továren, do výzkumných ústavů atd., ale příští den si na krádež už ani nevzpomeneme. Někteří úzkostliví členové kongresu by dokonce protestovali, že každý má právo volného pohybu, výměnu názorů, etc. etc., že omezování by bylo neamerické, proti duchu americké svobody. Tak vše je dovoleno.

Lidská práva na pokračování

V lednu porušila čs. vláda další ujednání Helsinské dohody když zavedla novou formu pozvání pro příbuzné a přátele v cizině s úmyslem ztížit ne-li znemožnit jejich žádost o návštěvu z Československa. Návštěva měla být radostnou událostí, samozřejmostí. Celý západní svět dnes cestuje svobodně všemi směry, bez překážek, bez pozvání. Komunisté však udělali z toho požadavek, který měl sloužit několika účelům: ukázat jejich moc proti bezbranným občanům zato, že nejsou ve straně a v případě povolení těžít z návštěvy různými způsoby.

Vzbudilo to ve světě rozruch. Občané západních zemí se začli bránit; ve Švédsku, Německu, Rakousku, Kanadě atd. České Slovo v Mnichově napsalo tento protest:

Zvací dopisy s překážkami

Nařízení čs. vlády, jímž se od 1. ledna 1985 zavedla nová forma zvaní čs. občanů k návštěvě příbuzných v zahraničí, vzbudilo mezi čs. exulanty rozruch a odpor. Nařízení se vymyká mezinárodním zvyklostem a je otázka, zda je slučitelné s běžnou mezinárodní praxí v tomto druhu mezinárodních styků. Je tuž na místě, že díky několika iniciativě byl nový způsob zvaní učiněn předmětem zkoumání některých mezinárodních organizací. Záležitostí se budou především zabývat orgány Evropské rady. Vedoucí evropské kanceláře Shromáždění evropských porobených národů, Edmund Řehák z Paříže, byl pozván, aby se jako pozorovatel zúčastnil zasedání parlamentního zasedání Evropské rady ve Štrasburku ve dnech 29. ledna—1. února 1985. Použil příležitosti a předložil Komisi pro styky s evropskými nečlenskými zeměmi a Právní podkomisi pro lidská práva text zvacího formuláře k posouzení, zda se požadavky čs. úřadů vůbec či do jaké míry srovnávají se Závěrečným aktem helsinských dohod (o volném pohybu osob), který Československo spolupodepsalo a jímž je vázáno.

Ve Vídni se záležitostí zvacích dopisů zabývá rakouské ministerstvo zahraničních věcí, a to z podnětu Kulturního klubu Čechů a Slováků, žijících v Rakousku. Činovníci Kulturního klubu v písemném protestu, zaslaném ministerstvu zahraničí, se ohradili nejen proti tomu, že nový způsob pozvání hrubě zasahuje do soukromí občana-hostitele, nýbrž ho přivádí i do obtížné situace, protože čs. úřady chtějí znát údaje, jež s pobytem příbuzného nemají nic společného a jsou ve zjevném rozporu s rakouskými zákony. Ve vídeňském podání se také protestuje proti tomu, že žadatel, který chce příbuzného z Československa pozvat, musí se osobně dostavit na čs. zastupitelský úřad. O novém postupu čs. úřadů informovala veřejnost ve svém vysílání i rakouská televize.

Čs. zastupitelské úřady rovněž trvají na tom, aby jim žadatel předložil svůj cestovní pas. Ne na ukázkou, ale na několik dní. Cestovní pas je důležitý osobní dokument, průkaz totožnosti, který se podle uznávaných mezinárodních pravidel nemá dávat z ruky, dokonce už ne úřadům cizího státu. Čs. úřady si nutně musí být vědomy, že v tomto ohledu hrubě porušují běžný postup, ale zřejmě jim na dojmu, který vyvolají, nezáleží. Pro ně je důležitější novou úpravou zvacích dopisů pohodlně sbírat informace, na nichž mají zájem, a jestliže se někteří exulanti raději zřeknou návštěv příbuzných, než aby vyhověli zvidavým a všetečným čs. požadavkům, taky dobře. Režim ani v nejmenším nestojí o to, aby čs. občané na vlastní oči viděli, jaký je život ve svobodných zemích, jak jim čs. propaganda lže. Čím méně návštěv v zahraničí, tím méně svědků. Československo je pro uvolňování vztahů. Jak upřímně to myslí, ukazuje na tom, jak uvolňuje vztahy mezi rodinnými příslušníky svých národů.

V březnu zrušilo Československo nařízení platné pro Rakousko. O této změně vyrozuměl rakouského ministra zahraničí Leopolda Gratze, československý velvyslanec v Rakousku, Marek Venuta.

České Slovo v březnovém čísle sdělilo následující:

Rakouská vláda, upozorněná na nejnovější opatření čs. úřadů, jimiž se ztěžovaly návštěvy československých občanů v Rakousku — jde o formu zvacích dopisů — dala diplomatickou cestou čs. vládě na vědomí, že požadavek, aby hostitelé v Rakousku museli do zvacích formulářů uvádět osobní údaje, zejména o výdělku a zaměstnavateli, je v rozporu se závěrečným dokumentem z Helsinek a že si rakouská vláda přeje, aby se tyto otázky nemusely zodpovídat. Československo vyhovělo žádosti Rakouska a opatření — jak oznámil rakouský mluvčí — odvolalo.

(V této souvislosti dostáváme zprávu, že také švédská vláda protestovala proti novým zvacím dopisům a s úspěchem: ani osoby, žijící ve Švédsku, nebudou nuceny uvádět do zvacích dopisů dotěrná fakta o výdělku a zaměstnavateli. Je to snad výsledek intervencí švédských poslanců, kteří byli počátkem března na návštěvě v Československu?)

Československá národní rada americká protestovala již kdysi proti podobnému dotazníku. Tenkrát se. Faltusová pořídila a přeložila dotazník a předala na Department of State, kde se o tom jednalo. Američtí vyslanci v Praze byli obeznámeni s touto záležitostí a ve svém jednání s československou vládou proti tomu protestovali.

Podobně se stalo s novým dotazníkem: kopie byla přeložena do angličtiny a předána na Department of State ses. Faltusovou s udáním dalších podrobností, jak jí byly sdělovány jednotlivci. V Praze o tom jednal a jedná velvyslanec Luers. Na občanech Spojených států se nevyžaduje návštěva čs. velvyslanectví. Hlavně se protestuje proti otázkám o povolání žadatele, jeho příjmu, udání jména zaměstnavatele. Žadatel se zavazujehradit veškeré náklady cesty a zaplacení lékařských výloh etc. Vyžaduje to podpis notáře a končí to obvyklým výhrušným tónem o "právní odpovědnosti za případné nedodržení výše uvedeného prohlášení, jakož i za případné nesprávné údaje".

Protestuje Rada, můžete protestovat i vy, dopisem na Czechoslovak Affairs Office, Department of State, Washington, D.C. Usnadní se tím úkol vyslanectví, když se poskytne mnoho důkazů.

Vzpomínka přátel

Přešel první rok, který nás oddělil od smutného dne, kdy zemřel Mirek Zástěra. Je to příliš krátká doba, aby události jeho života i jeho mnohostranná činnost vykristalisovaly v ucelený portrét. Stále je ještě mnohé rozptýleno do vzpomínek jednotlivců, ke kterým již dnes přibýly i ty provázené od loňského 17. června bolavým přídavkem "poslední": poslední dopisy, poslední setkání, poslední rozhlasové relace, poslední články.

Jen jedno je v jejich jádře již dnes viditelné: ve všem co dělal, čím se zabýval, nač myslel, se úzce prostupoval jeho osobní život s činností veřejnou, s pocitem odpovědnosti nikoliv k sobě, ale především k druhým. Ti kdo se s ním setkávali, všichni v něm poznávali ve chvílích setkání přítele se vzácnou upřímností a do radosti otevřenou duší. Ale zároveň cítili i toho, kdo i při veselé společenské zábavě nepřestává myslet na vážnost dalších úkolů, které si předsevzal. Zdávalo se jakoby byl neustále na odchodu k dalším povinnostem, jakoby spěchal někam jinam za dalšími úkoly.

Není pochyb, že mnohé vyplývalo z osobních vlastností, které nesl v sobě jako vrozené, ale také z oněch mimořádně trpkých zkušeností, které získal příliš brzy, jako sotva dospívající člověk sražený na úroveň ponižovaného politického vězně v československých žalářích. V takových poměrech časně poznával ty nejkřutější podmínky lidské existence: podupání svobody, práva, lidskosti. Toto natrvalo v sobě sám nosil i po propuštění a v novém životě, který začal v USA. Raději však mluvil o tom druhém, o solidaritě, přátelství, ideálech a víře, které poznával mezi spoluvězni. Na jedné straně *tma* — té se nikdy nepřestával děsit v jakémkoliv podobě, na druhé straně *světlo*, které hledal, ve kterém chtěl žít a které sám chtěl žít vlastní prací.

Ve jménu toho začal zde ve Spojených státech amerických ihned obětavě a velmi intenzivně pracovat se sebezapíráním. Své politické a lidské credo promítal především do práce na kulturním poli, tuto důvěru v sílu ducha jako hodnotu národa a lidstva čerpal z tradic své vlasti. Význam duchovních hodnot pro život, pro překonání dob krutosti a smrti hluboce pochopil právě v ovzduší hladu po nich ve vězení a ve styku s těmi vězni, kteří se mu svými vědomostmi stali "universitou", jak často říkával. Proto především v soustředění na kulturní činnost realizoval své úsilí o ideály humanity, politické svobody a náboženské víry. Další stránky zápasu přenechával jiným povoláním k této práci.

Své úsilí neviděl naplněno jenom v činnosti rozvíjené mezi krajany v cizině, ale teprve tehdy, když se dostala také k těm doma, v Československu. Zkušenost vězně odděleného od světa se tu promítala do úsilí o překonání izolace těch, kdo jsou tam. Možnosti mu nabídla činnost ve Voice of America. Opět se jí oddal s náruživostí, která charakterizuje situaci člověka hladovějícího po činu, po spojení, po spolupráci.

Ohlas, které z Československa dostával a které tam ještě dnes vyznívají do vzpomínek na "programy Mirka Zástěry" jsou svědectvím, že dosahoval svého cíle.

V této činnosti vystupoval mu jako maják — jeden cíl: mluvit také k mladým. Hlásí se tu vztah k těm, které opět viděl očima svého mládí zasahovaného systémem a sevřeného vězením. Bylo to jakoby právě s nimi a třeba na dálku prožíval znovu svou cestu k světlu, k svobodě.

To je asi to, co dávalo hlavní smysl jeho životu. Příprava programů, studium materiálů, kombinování myšlenek, hlasů i tónů, hledání toho nejhodnějšího co by apelovalo na smysly a city stejně jako na myšlení. Za tím vším je neúnavné studium knih a desek a rozhovory s různými osobnostmi a k tomu ještě připojme publikované v tisku. Právě v této době výročí jeho smrti nám to důstojně připomíná nové číslo kanadského časopisu "Západ": obsahově velmi bohatý a cenný rozhovor s Mistrem R. Firkušným. Je to důstojný epilog, který k nám promlouvá ve chvíli našeho zamyšlení nad předčasně uzavřeným životem a činností Mirka Zástěry.

ZPRÁVY ODBOČEK A OBLASTÍ

Oblastní výbor Michigan

Oblastní výbor ČSNRA v Michiganu organizuje cyklus pořadů hudby, poezie, filmu a přednášek "Pražská kavárna" v Clubhouse of the Glens of Bloomfield, 14 Mile and Telegraph.

První z těchto pořadů se konal 27. ledna a zahrnoval program čs. písní, básní Jaroslava Seiferta a promítání diapozitivů. Básně uváděla Alice Hermanová, recitovala Helena Žemličková. Následoval velký výběr populárních písní, některé známé ze Semaforu, od Voskovce a Wericha. Zpívali Gita Beginová a Carl Pondell. Pořad diapozitivů: Česká strana Chicaga, uváděl Bruce Janda.

Během celého odpoledne se podávalo občerstvení. Vstupné \$3 (občerstvení v tom není zahrnuto).

Cyklus kulturních pořadů nese název **Pražská kavárna**. V druhém programu tohoto cyklu přednášel dr. Miloš Vitula, z Toronta, Kanady o českých dějinách: Období Národního obrození až po dobu Františka Palackého. Po přednášce diskuse a volná zábava. Sešli jsme se 2. března, v uvedeném Clubhouse of the Glens of Bloomfield.

Bývají vystaveny knihy a jsou na prodej magnetofonové pásky (kazety), směs českých populárních písní z prvního pořadu "Pražské kavárny".

Ve třetím pořadu vystoupil dne 17. dubna televizní komentátor, konferenciér, scénarista a spisovatel **Vladimír Škutina** z Curychu.

Program se konal v Clubhouse of the Glens, návštěva byla početná a úspěch výborný. Byl to z nejzdařilejších našich podniků.

Pořad Škutinův měl tři části: 1) Humor za scénou a na scéně Národního divadla, 2) Jak se dělá filmová veselohra, jmenovitě česká, 3) O české legraci, zvlášť v exilu.

K pozvánkám pořadatelé přikládají různá důležitá oznámení a též "Stránku humoru".

U.S. Department of State, Bureau for Refugee Programs, Washington, D.C. 20520 vyzývá všechny uprchlíky, kteří dostali půjčku na cestu do USA, aby ji co nejdříve splatili prostřednictvím svého sponsora (sponsorující organizace). Včasné splácení půjčky umožní dalším uprchlíkům začít nový život v USA.

Tajemník odbočky Masaryk br. Jiří Žemlička přikládá k dopisu a ke zprávě poukázku na \$250. Z toho \$175 je pravidelný příspěvek odbočky a zbytek \$75 je dar odbočky Radě.

Blahopřejeme k této činnosti v oblasti a v odbočce, která spojuje starokrajany s mladšími členy exilu a děkujeme.

Oblast Chicago

Odbočka Gama pořádá dne 4. července piknik na břehu Talinského rybníka u Brymů, který jak obvykle bude zakončen táborákem.

Odbočka Štefánik pořádá svůj tradiční piknik s tombolou 21. července s pohostinstvím ses. Bláži Laurichové v Lindenhurstu.

Další piknik odbočky Štefánik se uskuteční 4. srpna s pohostinstvím br. Holečka na břehu jezera Hlubokého (Deep Lake) v Lake Villa. A do třetice bude pořádán piknik 18. srpna díky pohostinství manželů Smerdových ve Wildwood.

Z Washingtonu

Vzpomínáme — Dne 8. dubna t.r. tomu bylo 3 roky, co na Havaji v kruhu své rodiny zemřel nezávislý novinář 3. exilu, redaktor Josef Kučera. Zapsal se do historie krajanské Ameriky tím, že po řadu let ve Washingtonu redigoval odborně a svědomitě krajanský "Zpravodaj" a všemožně podporoval činnost tamní odbočky Čs. národní rady americké. Vzpomínáme na něho s vděčností a uvědomujeme si stále, jak nám chybí...

Sjezd SVU v Evropě

Po prvé od založení Společnosti pro vědy a umění v roce 1960 se bude její tradiční sjezd konat letošního roku v Evropě. Byl svolán na dny **16.—18. srpna** do hotelu Freienhof ve švýcarském městě **Thunu**.

Světové sjezdy SVU se konají každý druhý rok. V mezidobí jsou pořádány tak zvané "Mezisjezdy". V obou případech jsou doprovázeny obsažným vědeckým uměleckým programem.

Dosavadních 25 sjezdů SVU bylo svoláno do měst na kontinentě americkém, a to 19 ve Spojených státech (Washington, New York, Los Angeles, Chicago, Cleveland, Pittsburgh a Boston) a 6 v Kanadě (Toronto, Montreal, Ottawa).

Předsednictvo SVU se rozhodlo ocenit letos vynikající činnost evropských místních skupin a zejména mimořádné zásluhy skupiny švýcarské, a projevit tak současně uznání vzrůstajícímu zájmu a obětavé práci všeho evropského členstva.

Ústřední téma letošního sjezdu je "**Ohrožené dědictví Střední Evropy**".

Sekretariát skupiny přijímá předběžné přihlášky na adrese: Olga Komersová, Obermattstrasse 10, 3018 Bern, Switzerland.

Připomínáme, že vědecký a umělecký pořad sjezdů SVU nejsou vyhrazeny jen členům Společnosti. Vítejte účast všech zájemců o thunské zasedání. Členové i ostatní účastníci zaplatí základní zápisné ve výši asi 30 švýcarských franků (\$12 dnešního kursu). Závěrečného společenského večera se mohou rovněž zúčastnit jak členové, tak hosté; vstup bude účtován zvlášť.

Přírodní krásy pohostinného Švýcarska, příznivý výměnný kurs a možnost, spojit účast na sjezdu s další evropskou dovolenou, jsou dalším povzbuzením k zájezdu, jehož nikdo nebude litovat.

Emigrační úřad nás informuje ...

REFUGEES — CELOSVĚTOVÍ EMIGRANTI

Víte že, ... Přednostní emigrační právo číslo 7, jehož roční kvóta je omezena na 6%, je dostupná všem cizincům, kteří mohou dokázat, že museli odejít ze své vlasti z důsledku persekuce, buď politické, náboženské nebo rasové. Toto ustanovení se vztahuje na uprchlíky z komunistických zemí nebo ze zemí ovládaných komunisty. Ze zemí středního východu. Také ze zemí postižených neobvyklou přírodní katastrofou, která byla uznána prezidentem USA za takovou a kam se postižený nemůže vrátit.

Cizinci, kteří již žijí v USA a chtějí si zažádat o klasifikaci číslo 7, musí žít v USA nejméně dva roky než se jim žádost vyřídí.

Uprchlík v cizině, mimo USA, si může zažádat o podmíněný vstup do USA, který se dodatečně po schválení a parolování může změnit na povolení ku stálému pobytu, ale žadatel musí žít v USA nejméně dva roky než toto povolení dostane. Žádosti se mohou podat v Rakousku, Belgii, Francii, Německu, Řecku, Hong Kongu, Itálii, Lebanonu.

Formuláře a doklady pro žádosti v USA:

I-485, žádost o stálý pobyt

G-325A formulář pro místní úřad

FD-258 otisky prstů

SS-5 Social Security úřad

I-590 žádost o klasifikaci uprchlíka

Křestní list s překladem do angličtiny

2 fotografie — pasové

doklady o persekuci.

Mimo USA: Cizinec si musí zažádat o emigrační visum na nejbližším USA konsulátě nebo velvyslanectví. S žádostí — formulářem je připojena malá karta s kopírovacím papírem, která je automaticky vyplňovaná, ale je na žadateli, aby byla přiložená k žádosti a předaná místnímu Emigračnímu úřadu.

Křestní list a důkazy o persekuci.

Bližší informace a adresy konsulátů obdržíte v úřadovně ČSNRA, 2137 S. Lombard Avenue, Cicero, Illinois, 60650. Tel.: 656-1117 — O. Kovářová.

Zájezd k lidickému pomníku

Československo-americký kongres, který sdružuje řadu organizací, spolků a řádů chicagské metropole uspořádal autobusový zájezd do Crest Hills u Joliet k lidickému pomníku v sobotu odpoledne 15. června. Autobus vypravila cestovní kancelář Čihák World Travel v Berwynu.

U památníku program zahájil br. James Krákora, předseda ČSA Fraternal Life. Česky promluvila ses. Vlasta Matelová, anglicky ses. Bláži Čiháková. Byl položen věnec u pomníku. Po ukončení programu výprava se zastavila na zpáteční cestě ve White Fence Farm.

Žel, počasí bylo nevlidné, celé dopoledne pršelo, až odpoledne se trochu vyjasnilo. Lidice však jsou naší tradicí a je nutno jich vzpomínat.

Ferd. Pancner a česká kniha

Zaměstnanci známého krajanského podniku v Berwynu blahopřáli v novinách k 93. narozeninám p. Ferdinanda Pancnera. Mnoho starokrajanů a dnes již mnoho občanů z druhého a třetího exilu považují jeho obchod za nutně

dostaveníčko, kam se chodí pro dobrou českou knihu, noviny, desky, pro krásný dar českého broušeného skla. "Když to nemá Pancner tak to nemá nikdo", je známé přísloví. A také vždy dokáže co slíbí a dokáže sehnat všechno, hlavně týká-li se to dobré české knihy.

Česká kniha je jeho vášeň, kterou si přivezl z Čech r. 1913 jako 21letý "vyučenec" svého povolání, kterému zůstal věren a sloužil a slouží podnes. Ve svém pokročilém věku jezdil do nedávna do Československa, aby hledal u antikvářů a zachraňoval staré české knihy. Jeho basement je skladištěm pokladů ve kterých se jen on vyzná.

Jsmo mu vděční za tu jeho lásku k české knize a projevili jsme to na večírku v restauraci Bohemian Crystal ve Westmont, Ill., dne 2. května. V první řadě byla tam jeho rodina, synové, bratr, příbuzní, ale hlavně přátelé. Jeho zaměstnanci u něho působí dlouhá léta, známe je křestním jménem tolik let: Olinka (Mitasová), Jiřinka (rozená Brožová), dále pánové Šmejkal a Kouba.

Došly gratulační telegramy od presidenta Ronalda Reagana, guvernéra státu J. Thompsona. Vzpomínky přátel byly pestré, různorodé, z různých generací promluvili: p. Moudrý, Okál, dr. Zdeněk Hruban, Vlasta Vrázová, která se vracela do minulosti tří generací přátelství p. Pancnera s jejím otcem a s dědečkem, vydavatelem Svornosti Augustem Geringrem. K tanci vyhrávala pí. Vlasta Kršková, "Polka Queen" s manželem Jendou, která děkovala oslavenci za jeho pomoc v těžkých prvních letech po příjezdu z uprchlického tábora a za dar národního kroje pro její vystoupení.

Přijedete-li z daleka do Chicaga, zajděte si k Pancnerovi na Čermák Rd. v Berwynu a ověřte si, co zde je psáno.

Sokolové, exilové a krajanské veřejnosti

Sestry a bratři, přátelé a příznivci sokolské myšlenky:

Ústředí československého sokolstva v zahraničí, sdružující 4,000 příslušníků ve svých 5 župách, 30 jednotách a 2 pobočkách v 11 zemích svobodného světa, které od roku 1951 je dočasným nástupcem a zástupcem komunisty rozpuštěné ČOS — Československé obce sokolské, uspořádá ve dnech 4.—7. července 1986 v Curychu ve Švýcarsku svůj VI. slet.

Obdobně jako všech pět sletů předcházejících — ve Vídni (1962, 1972, 1982), v Montrealu (1967) a v Curychu (1976) — bude náš VI. slet přehlídkou tělesné a mravní vyspělosti a zdatnosti sokolských příslušníků a manifestačním projevem nezlomné víry v nové osvobození a lepší budoucnost naší vlasti, Československa. V tomto smyslu bude slet v Curychu také opět významnou manifestací celé čl. demokratické exilové a krajanské veřejnosti v zahraničí pro nové osvobození naší vlasti.

Sletu bude předcházet usilovná a obětavá práce všech našich příslušníků. Na zahajovací podnik, III. zimní sletové hry, pořádané ve dnech 22.—24. února 1985 v lyžařském středisku obce St. Ulrich am Pillersee v tyrolských Alpách Rakouska, s předcházejícím týdenním lyžařským výcvikem, navazují nástupní srazy, tělocvičné závody, akademie, veřejná vystoupení a četné další podniky našich žup a jednot. Slet v Curychu bude vyvrcholením této usilovné činnosti.

Příprava na slet v Curychu a účast na něm, bude vyžadovat značné časové a finanční oběti našeho členstva. Je to dáno velkými vzdálenostmi, jimiž jsou sokolské jednoty ve světě od sebe vzdáleny — od Argentiny v Jižní Americe až po Austrálii.

SLETOVÝ FOND VI. SLETU ČS. SOKOLSTVA V ZAHRANIČÍ

Sbírka na fond je dobrovolná a bude veřejně vyúčtována. Jména dárců na fond budou průběžně uveřejňována v našem sokolském časopise a seznamy dárců zasilány k uveřejnění čl. exilovému a krajanskému tisku.

Sbírkou budou provádět sokolské jednoty v místech jejich působení; celkový výnos bude soustředěn u dvou hlavních správců fondu, na něž bude také možno zasílat příspěvky přímo (šekem nebo složenkou vystavenou na "VI. SLET 1986") a to:

Z Evropy: Ing. Stanislav Hladík, Wabersackergasse 25, CH-3097 Liebefeld, Switzerland.

Ze všech ostatních zemí: Otto Stehlík, 1665 Bloor St. East, Apt. 1001, Mississauga, Ont., Canada L4X 1S4.

Československé sokolstvo v zahraničí nemá žádných finančních zdrojů nebo podpor; můžeme proto jen apelovat na dobrou vůli a finanční možnosti těch, kdo nám chtějí v naší práci pomoci a již předem vřele děkujeme za jakýkoliv obnos věnovaný na náš sletový fond. Svým darem podpoříte sokolskou a národní práci a přispějete k úspěchu VI. sletu Čs. sokolstva v zahraničí v Curychu r. 1986.

Na Zdar! Ústředí československého sokolstva v zahraničí
Jan Waldauf, starosta
Zdeněk M. Dobrovolný, jednatel

**Před uzávěrkou listu došla nám tato smutná zpráva
ze San Franciska**

Vzpomínáme Dr. Julia Solara

V pondělí 17. června byl spálen JUDr. Julius Solar — jeho popel nad mořem rozptýlen. Byl to muž, kterému desítky, snad stovky exulantů vděčili za radu — ČSNRA i našim prostřednictvím — jak vysvětlit měnící se předpisy emigračního zákona. Vzácný muž, rozený 27. srpna 1909 v Opatově u Lúčence, který doma na Slovensku dbal práva co advokát v Žilině.

Po r. 1945 byl v diplomatické službě co I. legační rada našeho vyslanectví ve Švédsku. Po resignaci v r. 1948 přestěhoval se dr. Solar s rodinou do Bostonu. Co US právník nastoupil v Immigration and Naturalization Service v Chicagu, kde každý exulant znal Solarovo jméno. Zasloužil se o tu naši zdejší čl. větev. Před 12 lety stal se přednostou emigračního úřadu v San Francisku, kde po vládní kariéře stal se advokátem chudých.

Jsmo opět chudší o zakládajícího člena odbočky ČSNRA Gen. M. R. Štefánik. Jeho choti, Dr. Aniče, roz. Svobodové a rodinám obou dcer vyslovujeme za všechny, kdo Julia znali, naši upřímnou soustrast. Ztratili jsme s nimi vzorného tátu, gentlemana, uvědomělého vlastence.

Dr. Julius Solar zemřel *Odbočka M. R. Štefánik*

Dr. Julius Solar, známý právník emigračních zákonů zemřel po krátké nemoci v předměstí San Franciska v San Mateo dne 14. června 1985. J. Solar se narodil 27. srpna 1909 v Opatově u Lúčence na Slovensku. Vystudoval práva na Karlově universitě v Praze. Po promoci vrátil se na Slovensko do Žiliny, kde působil jako právník. Oženil se s Annou Svobodovou, která byla také doktorkou práv a první ženou soudkyní na Slovensku. Pracovali společně, ale velmi obtížně za nacistické okupace Slovenského státu.

J. Solar ovládal 8 jazyků a po skončení války vstoupil do diplomatické služby a stal se legačním radou ve Švédsku.

Když čl. vyslanec rezignoval stal se vyslancem, ale po zavraždění Jana Masaryka J. Solar také rezignoval a odešel do Švýcar se svou rodinou. Po třech letech se mu podařilo emigrovat do USA do města Bostonu. Nespokojil se však podřadným zaměstnáním. Začal znovu studovat americká práva a získal doktorát.

Po delší praxi byl přijat na emigrační a naturalizační úřad do Chicaga. V roce 1975 byl vyslán do San Franciska do naturalizačního úřadu, kde se stal zástupcem ředitele a později převzal jeho úřad. V roce 1982 odešel do výslužby, ale nevzdal se svého zaměstnání a otevřel si právníkou úřadovnu pro emigrační otázky.

V San Mateu by členem odbočky ČSNRA a velmi rád nám poskytoval rady pro nové emigranty. "Zemřel jako voják na koni". — Den před smrtí ještě odjel do San Franciska co obhájce emigranta, který měl být vypovězen. Proces vyhrál, vrátil se šťasten a spokojen domů, unaven ulehl do postele, byla noc a žádné ráno... Dr. Julius Solar zemřel. Zanechal v hlubokém zármutku svou manželku Annu a dcery Ninu a Stellu.

Odešel čestný a mírumilovný člověk — čest budiž jeho památce.
Jiří Špánek

Odbočka ČSNRA — San Francisko

Na své cestě po Americe a Kanadě se zastavil v San Francisku veterán poslední války, spojovací důstojník čl. a americké armády v Anglii Jan Fráňa, který sídlí na Kanárských ostrovech. Zastavil se jen krátce v San Francisku a svolali jsme schůzku telefonicky do zahrady předsedy br. Jiřího Špánka v Burlingame. Jan Fráňa nám vyprávěl o svých zkušenostech za války i po válce, o cestách po Evropě a Africe. Byli jsme překvapeni jak podrobně si pamatuje historická data a osobnosti, se kterými se setkal. Byli jsme také překvapeni novými mladými emigranty, kteří nám starým kozákům stačili v debatě o historii Československa. Byla to velmi dobrá schůzka.
J.Š.

Členské příspěvky odboček

Odbočka Dr. Milada Horáková, IL	\$161.00
Odbočka San Francisco, CA	250.00
Odbočka T. G. Masaryk, CA	104.00
Masarykovo Sdružení Detroit, MI	175.00
Odbočka Oregon, OR	227.00
Odbočka Washington, DC	816.00

Dary na činnost ČSNRA

Mr. Ludvik Z. Svoboda, CO	\$ 77.33
Masarykovo Sdružení, Detroit, MI	75.00
Mr. & Mrs. Frank Minařík, IL	25.00
Mr. Jan Zafouk, Canada	20.00
Spolek Sv. Josefa C 156, CKJ, OH	11.00
Česká Síň Karlín, OH	11.00
Mrs. Marie Hošek, IL	10.00
Mr. & Mrs. Paul Sturman, VA	7.00
Odbočka Washington, DC	500.00
Odbočka Oregon, OR	150.00
Mr. John Šrámek, MI	20.00
Mrs. Vlasta Kulp, KS	7.50
Mrs. Maria Polanka, OH	5.00
Dr. Jiří Nehvěvajs, PA	15.00

V rámci nálepkové akce ČSNRA darovali

Mrs. Maria Vohryzka, OH	\$ 34.00
-------------------------	----------

ČSA

nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe

jest připravena poskytnouti vám nejnvýhodnější druhy
životních pojistek plně zabezpečujících
vaši ochranu.

Rovněž nabízíme pojistky
poskytující pravidelný starobní důchod
jakož i pojistky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

"Pioneer of Fraternal Life Insurance"

CSA PLAZA • 2701 SOUTH HARLEM AVENUE • BERWYN, IL 60402
Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

VĚSTNÍK

CZECHOSLOVAK NATIONAL COUNCIL
OF AMERICA
2137 So. Lombard Ave. — Room 202
Cicero, Illinois 60650

ADDRESS CORRECTION REQUESTED